

ایمان پایه و اساس همه فضیلت‌های بشری / دوا، امراض روحی چیست؟

کرامت، شرافت، تقوا، عفت، امانت، راستی و صلح بالاخره همه اموری که فضیلت بشری نامیده می شود و همه افراد و ملت ها آنها را تقدیس می کنند و آنهایی هم که ندارند تظاهر به داشتن آنها می کنند، مبتنی بر اصل ایمان است.

خبرگزاری مهر-کرامت، شرافت، تقوا، عفت، امانت، راستی و صلح بالاخره همه اموری که فضیلت بشری نامیده می شود و همه افراد و ملت ها آنها را تقدیس می کنند و آنهایی هم که ندارند تظاهر به داشتن آنها می کنند، مبتنی بر اصل ایمان است.

در باب ایمان دو جهت غالباً مورد توجه است، یکی اینکه ایمان و عقیده دینی از چه ناشی می شود و چه عاملی سبب شده و می شود که بشر به سوی دین و ایمان سوق داده می شود؟ آیا آن عامل داخلی است یا خارجی؟ یعنی آیا از فطرت ذاتی بشر سرچشمه می گیرد یا آنکه پاره ای عوامل خارجی بشر را به این طرف سوق می دهند؟ به عبارت دیگر ریشه و اصل و مبنای حس دینی چیست؟ و این حس چقدر محتوی حقیقت است؟

جهت دوم آثار و فواید دین و ایمان است. بسیاری چیزها را باید سرمایه زندگی شمرد. سلامت یک سرمایه زندگی است، علم و معرفت همین طور، عدالت اجتماعی، ثروت و داشتن همسر و فرزندان صالح، داشتن دوستان شایسته و صمیمی و تربیت عالی و سلامت روح و روان همین طور همه اینها سرمایه زندگی به شمار می روند. هر کدام از اینها نباشد نقص در سعادت و کمال انسان خواهد بود و انسان یکی از سرمایه ها را از کف داده است. نبود هر کدام از اینها نوعی از بدبختی است. ایمان هم یکی از سرمایه ها بلکه بالاتر از همه آنهاست. قرآن کریم می فرماید: آیا شما را به یک تجارت و بازرگانی که شما را از شکنجه های دردناک نجات می دهد راهنمایی کنم؟ آن این است که به خدا و پیغمبر او ایمان بیاورید. (سوره صف آیه 10 و 18)

چنانکه می بنیم قرآن کریم از ایمان به خدا و پیغمبر به عنوان تجارت و سرمایه یاد کرده است. این مطلب مقدمتاً باید گفته شود که بشر مطلقاً محسوسات و مادیات را قبل از امور معنوی می شناسد. سرش هم واضح است مثلاً ثروت یک سرمایه زندگی است هر کسی زود آن را می شناسد و به ارزش آن پی می برد. بلکه احياناً بیشتر از مقدار لازم برای آن ارزش قائل می شود؛ حرص و طمع زیاد پیدا می کند و در نتیجه هم برای خودش و هم برای اجتماع موجب دردسر می شود. از طرف دیگر اخلاق خوش و تربیت صحیح و تادب به آداب خوب هم یک سرمایه دیگر است برای زندگی و باعث پیشرفت و ترقی و کمال و سعادت است. بلکه به درجاتی اثرش از ثروت بالاتر است اما بشر دیر آن را می شناسد و دیر به ارزشش پی می برد.

آدمی یا باید طبعاً خیلی هوشمند و زیرک و نکته سنج باشد که ارزش و اهمیت اخلاق خوب و تربیت عالی را درک کند و یا باید به او تعلیم داده باشند و از زبان معلم و یا بزرگان بشر شنیده باشد مثل اینکه علی(ع) می فرماید: حسن الخلق خیر رفیق یا می فرماید: رب عزیز اذله خلقه و رب ذلیل اعزه خلقه.

بر خلاف ثروت که در کودکی ارزشش روشن می شود ایمان هم عیناً همین طور است چه بسیار اشخاصی که از این موهبت عظمی بهره مند و در سایه آن به خوشی و رضایت زندگی می کنند. سلامتی جسم و جان و طول عمرشان مدیون همان ایمانی است که در دل آنهاست، اما خودشان به این مطب توجه ندارند. بسیاری هم بر عکس این هستند و عمری در رنج و تردید و خودخوری و ترس و دلهره به سر می برند، سلامت جسم و جان خود را از کف داده و زود پیر و شکسته می شوند و خودشان نمی توانند بفهمند علت اصلی همه اینها این بود که یک سرمایه بزرگ از سرمایه های زندگی را از کف دادند.

پشتوانه اخلاق

اولین اثر ایمان این است که پشتوانه اخلاق است؛ یعنی اخلاق که خود یک سرمایه بزرگ زندگی است بدون ایمان اساس و پایه درستی ندارد. زیربنای همه اصول اخلاقی و منطق همه آنها بلکه سرسلسله همه معنویات، ایمن مذهبی یعنی ایمان و اعتقاد به خداست. کرامت، شرافت، تقوا، عفت، امانت، راستی، صلح و سالم بودن با خلق خدا، بالاخره همه اموری که فضیلت بشری نامیده می شود و همه افراد و ملت ها آنها را تقدیس می کنند و آنهایی هم که ندارند تظاهر به داشتن آنها می کنند، مبتنی بر اصل ایمان است زیرا تمام آنها مغایر با اصل منفعت پرستی است و التزام به هر یک از اینها مستلزم تحمل یک نوع محرومیت مادی است.

زیر بنای هر اندیشه معنوی ایمان به خداست. حداقل اثر ایمان به خدای عادل حکیم این است که یک مومن عادی مطمئن می شود که کار خوب و صفت خوب در نزد خدا از بین نمی رود. همان طور که خداوند در قرآن فرماید: خداوند پاداش نیکوکاران را ضایع نمی

کند. همان طوری که خداوند سر سلسله موجودات است و همه موجودات قائم و متکی به ذات او هستند معرفت و ایمان به خدا هم سرسلسله همه معنویات و فضایل اخلاقی و معنوی است.

اثر دیگر ایمان، سلامت جسم و جان است. علی (ع) درباره تقوا می فرماید: دواي بیماری روحی و شفای امراض جسمانی شماست. البته معلوم است که ایمان قرص و کپسول نیست. اثرش در سلامت جسم و جان وقتی فهمیده می شود که انسان بداند که آدم با ایمان، روحی مطمئن تر و اعصابی آرام تر و قلبی سالم تر دارد.

خاصیت دیگر ایمان تسلط کامل بر نفس است. تسلط بر نفس مثل مفاهیم اخلاقی از قبیل استقامت و عدالت است که فرضاً کسی که به مذهب معتقد نباشد نمی تواند منکر آنها بشود. اینها فرع بر دین و مذهب نمی باشند و مذهب اینها را به وجود نیاورده، بلکه مذهب اجرای اینها را بهتر تامین کرده است.